

การตกปลาเชิงอนุรักษ์

เทศบาลตำบลปากน้ำหลังสวน จังหวัดชุมพร

เนื่องจากตำบลปากน้ำหลังสวนมีพื้นที่ติดกับชายทะเล ชาวประมงส่วนหนึ่งมักมีการทำลักลอบทำประมงแบบผิดกฎหมาย เช่น การใช้ฉาวลาก อวนรุน การระเบิดปลา การวางยาซึ่งจะส่งผลกระทบต่อลดลงของจำนวนและพันธุ์ปลาในพื้นที่ รวมทั้งบริเวณชายฝั่งทะเลขาดการดูแลเรื่องการเก็บขยะที่ลอยจากในทะเลมาเกยฝั่ง ทำให้บริเวณชายฝั่งมีขยะเกลื่อนกลาดจำนวนมาก เป็นจุดบอดด้านทัศนียภาพของเทศบาลมาช้านาน ดังนั้นการสร้างจิตสำนึกร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกฝ่ายที่ต้องร่วมมือกันแก้ไข

วิถีใหม่

ปี พ.ศ. 2546 เทศบาลตำบลปากน้ำหลังสวนจึงจัดโครงการ "การตกปลาเชิงอนุรักษ์" โดยร่วมกับชมรมกีฬาตกปลาในตำบลปากน้ำหลังสวนและชมรมตกปลาอำเภอหลังสวนจัดกิจกรรมการตกปลาเชิงอนุรักษ์ โดยการกำหนดประเภทและขนาดของปลาควบคู่กับการจัดกิจกรรมเก็บกวาดขยะและถุงพลาสติกบริเวณชายฝั่งทะเลปากน้ำหลังสวน รวมทั้งมีกิจกรรมเผยแพร่ความรู้และสร้างจิตสำนึกในการดูแลชายฝั่งและทรัพยากรในทะเลโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ประสานงานกับชมรมตกปลาปากน้ำหลังสวนและชมรมตกปลา อำเภอหลังสวน โดยชมรมตกปลาทั้ง 2 ชมรม เป็นผู้ดำเนินกิจกรรม
2. การประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์โดยส่งจดหมายเวียนไปยังสมาชิกของชมรม การลงประชาสัมพันธ์ใน นิตยสารตกปลา และการติดประกาศเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม
3. ด้านการตรวจสอบในชุมชนมีการแจ้งเบาะแสด้านเจ้าหน้าที่ของสถานีประมงตำบลปากน้ำเมื่อพบเห็นการทำประมงผิดกฎหมาย โดยเริ่มต้นจากสมาชิกชมรมไปสู่คนในชุมชน รวมทั้งการไม่เข้าเรือของคนที่ทำประมงผิดกฎหมายไปทำการตกปลาเป็นการลงโทษโดยสังคม
4. การจัดกิจกรรม
 - กิจกรรมเผยแพร่ความรู้เรื่องการดูแลรักษาทรัพยากรทะเลร่วมกันของชุมชน โดยการจัดการณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจและรับรู้ว่าการดูแลทรัพยากรเป็นหน้าที่ร่วมกันของคนในชุมชน
 - จัดกิจกรรมแข่งขันตกปลาชายฝั่งทะเลปากน้ำหลังสวน โดยจัดกิจกรรม 2 ครั้งต่อปี แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การแข่งขันตกปลาบริเวณชายฝั่ง และการแข่งขันตกปลาแบบล่องเรือ
 - จัดกิจกรรมเก็บกวาดขยะและถุงพลาสติก บริเวณชายฝั่งทะเลปากน้ำหลังสวน ซึ่งจัดในวันที่มีการแข่งขันตกปลา โดยมีการแจกถุงดำให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมช่วยกันเก็บขยะใส่ถุงดำเพื่อนำไปทิ้ง
 - จัดกิจกรรมปล่อยพันธุ์ปลาคืนสู่ทะเล เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกของชมรมและคนในชุมชน โดยทำการปล่อยพันธุ์ปลาครั้งละ 10,000-20,000 ตัว

ข้อมูลพื้นฐาน:
ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: หลังสวน

จังหวัด: ชุมพร

ประชากร: 5,469 คน

พื้นที่: 1,208 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
เทศบาลตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

การระดมทรัพยากร

- ค่าใช้จ่าย/การลงทุน** - งบประมาณปี 2546 ของเทศบาลตำบลปากน้ำหลังสวน จำนวน 30,000 บาท เพื่อใช้เป็นค่าดำเนินการ เป็นค่าใช้จ่ายและค่าวัสดุ
- บุคลากร** - ผู้ปฏิบัติงานดำเนินโครงการจากชมรมตกปลาปากน้ำหลังสวนและชมรมตกปลา อำเภอหลังสวนจำนวน 10 คน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
มกราคม 2546	ริเริ่มโครงการตกปลาเชิงอนุรักษ์ซึ่งเป็นการสานต่อความคิดจากกลุ่มคนปากน้ำที่มีการแข่งขันตกปลาเพื่อสร้างจิตสำนึกของคนในท้องถิ่น	เทศบาล
2546	ประสานงานกับชมรมกีฬาตกปลาปากน้ำหลังสวนและชมรมกีฬาตกปลา อำเภอหลังสวน เพื่อขอสนับสนุนเข้าร่วมดำเนินโครงการ	เทศบาล
2546	กำหนดวันและเวลาของกิจกรรมการตกปลา โดยทำการแข่งขันในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม ของทุกปี มีการจัดกิจกรรมแข่งขันจำนวน 2 ครั้ง แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การตกปลาบริเวณชายฝั่ง และการตกปลาแบบล่องเรือ	เทศบาล/ชมรมกีฬาตกปลาปากน้ำหลังสวน/ชมรมกีฬาตกปลาอำเภอหลังสวน
2546	ประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการตกปลา โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านการส่งจดหมายเวียนไปยังสมาชิกของชมรม การลงประชาสัมพันธ์ในนิตยสารตกปลา การติดประกาศเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม	เทศบาล/ชมรมกีฬาตกปลาปากน้ำหลังสวน/ชมรมกีฬาตกปลาอำเภอหลังสวน
2546	จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เรื่องการดูแลรักษาทรัพยากรทะเลร่วมกันของชุมชน โดยการจัดการรณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจและรับรู้ว่าการดูแลทรัพยากรเป็นหน้าที่ร่วมกันของคนในชุมชน	เทศบาล/ชมรมกีฬาตกปลาปากน้ำหลังสวน/ชมรมกีฬาตกปลาอำเภอหลังสวน
2546	รับสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันตกปลาและจัดประชุมชี้แจงกติกาและเงื่อนไขข้อกำหนดการตกปลา	เทศบาล/ชมรมกีฬาตกปลาปากน้ำหลังสวน/ชมรมกีฬาตกปลาอำเภอหลังสวน
เมษายน 2546	จัดกิจกรรมการตกปลาและการเก็บกวาดขยะบริเวณชายฝั่งทะเลปากน้ำหลังสวน	เทศบาล/ชมรมกีฬาตกปลาปากน้ำหลังสวน/ชมรมกีฬาตกปลาอำเภอหลังสวน
12 สิงหาคม 2546	จัดกิจกรรมปล่อยพันธุ์ปลาคืนสู่ทะเล โดยปล่อยพันธุ์ปลาประมาณ 10,000-20,000 ตัว ลงสู่ทะเลบริเวณชายฝั่งปากน้ำหลังสวน	เทศบาล/ชมรมกีฬาตกปลาปากน้ำหลังสวน/ชมรมกีฬาตกปลาอำเภอหลังสวน

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --	-- บทบาทความร่วมมือ --
ชมรมตกปลาปากน้ำหลังสวน	เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมการตกปลา
ชมรมตกปลา อำเภอหลังสวน	เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมการตกปลา
บริษัทเอกชนในอำเภอหลังสวนจังหวัดชุมพร	บริจาคเงินและน้ำดื่มในการแข่งขันตกปลา

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

ตำบลปากน้ำหลังสวนมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลมีปัญหาเรื่องการทำประมงผิดกฎหมาย เช่น อวนลาก อวนรุน การระเบิดปลา การวางยา ซึ่งส่งผลกระทบต่อลดลงของจำนวนและชนิดของพันธุ์ปลาได้ นอกจากนี้ไม่มีการเก็บกวาดขยะบริเวณชายฝั่งซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

หลังการดำเนินการ

1. มีการลดลงของการทำประมงผิดกฎหมายจากเดิมที่มีจำนวนประมาณ 10 ราย มีจำนวน 2-3 ราย ที่ได้รับปากกับทางชมรมว่าจะเลิกการทำประมงผิดกฎหมายดังกล่าว
2. ประชาชนในพื้นที่มีจิตสำนึกร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน จากเดิมที่สมาชิกชมรมตกปลาประมาณ 200 คน เป็นเครือข่ายคอยสอดส่องดูแลเรื่องการทำประมงผิดกฎหมายแล้วแจ้งเบาะแสให้แก่เจ้าหน้าที่ได้ขยายวงกว้างเป็นคนในชุมชนคอยช่วยสอดส่องดูแลและกล้าแจ้งเบาะแสให้แก่เจ้าหน้าที่ด้วย
3. การช่วยกันเก็บกวาดขยะและถุงพลาสติก บริเวณชายฝั่งทะเลปากน้ำหลังสวน ซึ่งหลังการแข่งขันตกปลาจะมีการแจกถุงดำให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมช่วยกันเก็บขยะใส่ถุงดำเพื่อนำไปทิ้ง โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 400 คน
4. การปล่อยพันธุ์ปลาคืนสู่ทะเล เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกของชมรมและคนในชุมชน โดยทำการปล่อยพันธุ์ปลาครั้งละ 10,000-20,000 ตัว

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1.การตกปลาในช่วงกลางคืนมีปัญหาเรื่องแสงสว่าง	1. จัดให้มีเครื่องปั่นไฟ เพื่อให้มีแสงสว่างเพียงพอ
2.ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนน้อย	2. เพิ่มการประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การประสานความร่วมมือของเทศบาลตำบลปากน้ำหลังสวน เพื่อให้ชมรมกีฬาตกปลาปากน้ำหลังสวนและชมรมกีฬาตกปลาอำเภอหลังสวนได้เข้าร่วมดำเนินโครงการเป็นการจัดกิจกรรมโดยคนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด ทำให้สามารถเข้าถึงคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งการแข่งขันตกปลาและกิจกรรมการเก็บกวาดขยะบริเวณชายฝั่งทะเลปากน้ำหลังสวน

ความยั่งยืน

ความยั่งยืนของโครงการนี้ขึ้นอยู่กับ การให้ความร่วมมือของประชาชน เอกชน และกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ ในพื้นที่ และโครงการนี้ตำบลปากน้ำหลังสวนจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์ของโครงการนี้มีความจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องมีหลักคิดเชิงบูรณาการจัดกิจกรรมที่ได้ผลหลายอย่าง ดังเช่นในโครงการนี้ที่ได้สอดแทรกการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์ปลา การรักษาสิงแวดล้อม โดยผ่านกีฬาตกปลา
2. การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนองค์กรทางสังคมในพื้นที่

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวพรศรี สรชิต
ตำแหน่ง : นายกเทศมนตรี
หน่วยงาน : เทศบาลตำบลปากน้ำหลังสวน
ที่อยู่ : ตำบลปากน้ำหลังสวน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
โทรศัพท์ : (077) 561-061

ชื่อ-นามสกุล : นายไมตรี ช่างเผือก
ตำแหน่ง : ประธานชมรม
หน่วยงาน : ชมรมกีฬาตกปลา ตำบลปากน้ำหลังสวน
ที่อยู่ : ตำบลปากน้ำหลังสวน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
โทรศัพท์ : (072) 763-682

ชื่อ-นามสกุล : นายไกรวุฒิ คุศิริพงษ์
ตำแหน่ง : ประธานชมรม
หน่วยงาน : ชมรมกีฬาตกปลา อำเภอหลังสวน
ที่อยู่ : ตำบลปากน้ำหลังสวน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิธีใหม่ : พ.ศ. 2546

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เทศบาลตำบล
สถานที่ตั้ง	ตำบลปากน้ำหลังสวน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร 86150
ขนาดพื้นที่	1,208 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	17,470,272 บาท (ปีงบประมาณ 2546)
งบประมาณรายได้	17,470,272 บาท (ปีงบประมาณ 2546)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	35 คน 8 คน ข้าราชการ/พนักงานท้องถิ่น 4 คน ลูกจ้างประจำ 23 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	5,469 คน
จำนวนครัวเรือน	1,584 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	1,000 คน
รายได้เฉลี่ยประชากร	60,000 บาท/ปี
ลักษณะของเมืองและวิถีชีวิตประชาคม	ตำบลปากน้ำหลังสวนตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอหลังสวนประมาณ 12 กิโลเมตร มีพื้นที่ติดต่อชายฝั่งทะเล มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ชายหาดแหลมสน เป็นที่ตั้งของเรือจำลองจักรีนฤเบศร มีท่าเรือสำหรับไปเกาะเต่า มีการจัดงานประเพณีต่าง ๆ เช่น ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีลอยกระทง ประเพณีขึ้นปีใหม่งานเปิดโลกทะเล ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร การเพาะปลูก และการจับสัตว์น้ำ มีการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ในการจัดทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลผลิตเกษตรและผลิตภัณฑ์ทางทะเล